

Saksframlegg

Vår ref. 25/4178 - 8
Saksbehandler Tor Martin Lohne
Dato 13.01.2026

Saksnr. 008/2026 Utvalg Utvalg for miljø, plan og teknisk Møtedato 27.01.2026

Forslag om endring av minsteareal på elg og rådyr i Lyngdal kommune - Etter høringsrunde

Kommunedirektørens anbefaling

Lyngdal kommune endrer minsteareal for elg til 7000 dekar i sør og 5000 dekar i nord. Minsteareal for rådyr blir værende på 300 dekar i sør og innfører 500 dekar i nord. Endringen gjøres i lokal forskrift "Forskrift om minsteareal for elg, hjort og rådyr, Lyngdal kommune, Agder".

Med hjemmel i forskrift 8. januar 2016 nr. 12 om forvaltning av hjortevilt § 6, jf. lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt § 16. 2 I I forskrift 13. juni 2024 nr. 1831 om minsteareal for elg, hjort og rådyr, Lyngdal kommune, Agder gjøres følgende endringer på §2:

§2

Minsteareal for godkjenning av vald og fellingstillatelser er som angitt i tabellen nedenfor.

<i>Minsteareal</i>	<i>Lyngdal Sør</i>	<i>Lyngdal Nord - Audnedal</i>
Elg	4000 daa → 7000 daa	4000 daa → 5000 daa
Hjort	1500 daa	1500 daa
Rådyr	300 daa	500 daa

Teksten under her skal ikke inn i forskriften:

Kommunen skal ta en ny vurdering av minsteareal innen 4 år for å vurdere om minsteareal burde bli stående, økes eller reduseres.

Sammendrag

Elgbestanden i Lyngdal er mindre enn tidligere. Resultater fra beitetaksering i 2025 tyder på at beitetrykk på ROS (rogn, osp, selje) arter er bærekraftig nå sammenlignet med tidligere takseringer. Det anbefales å stabilisere bestanden. Dermed er det ikke behov for å redusere bestanden slik som anbefalingene har vært tidligere når det har vært tegn til overbeite på ROS artene. Det er ulikheter mellom nord og sør i kommunen når det kommer til beitetrykk og fellingsprosent. Disse resultatene heller mot at minsteareal burde økes, med mulighet for differensiering mellom Lyngdal Sør og Lyngdal Nord.

Bakgrunn for saken

Elgbestanden i Agder er i endring. Fellingsprosenten i Lyngdal har gått fra 73% til 42% på 5 år. Høstbart overskudd er trolig lavere enn før. Derfor ble det sendt ut på høring forslag om å øke minstearealet på elg fra 4000 til 7000 dekar.

Minsteareal for rådyr har blitt tatt opp som tema i flere utvalgsmøter siden høsten 2024. Derfor ble det sendt ut på høring forslag om å redusere minstearealet på rådyr fra 300 til 200 dekar med hensyn på trafikkikkerhet og stor bestand sør i kommunen.

Saken har vært på høring hos valdene som jakter elg i kommunen, nabokommuner, NJFF, Fylkeskommunen og Statsforvalteren. Lokale jegere har også hatt mulighet til å sende svar, men de har ikke fått høringsbrev tilsendt direkte. Det har kommet syv hørings svar fra vald/ jegere og et svar fra Fylkeskommunen. Alle høringsbrev er vedlagt.

Det er kommunen som fastsetter minstearealet, jf. hjorteviltforskriften § 6. Hovedregelen er ett minsteareal for hver art, men samme art kan ha forskjellige minsteareal i ulike deler av kommunen dersom det er vesentlig forskjell på beitegrunnlag, bestandstetthet eller skadepress.

Minstearealet er det viktigste verktøyet forvaltningen har for å regulere bestandsstørrelsen. Jo høyere minsteareal, jo færre fellingstillatelser, og jo lavere blir avskytingen. Vi må derfor vurdere bestandsutviklingen opp mot kommunens målsetting før vi gjør endringer. Andre viktige momenter er artens beitegrunnlag og livsvilkår, konflikter med jord- og skogbruk og viltpåkjørsler.

Utvalg for miljø, plan og teknisk 27.01.2026

Behandling:

Endrings forslag, foreslått av Arnt Willy Nilsen, Industri- og Næringspartiet :
Minsteareal for rådyr reduseres til 200 daa for Lyngdal Sør.

INPs endringsforslag ble enstemmig vedtatt.

Kommunedirektørens anbefaling med endringen fra INP ble enstemmig vedtatt.

Utvalg for miljø, plan og teknisk - 008/2026 vedtak:

Lyngdal kommune endrer minsteareal for elg til 7000 dekar i sør og 5000 dekar i nord. Minsteareal for rådyr blir værende på 300 dekar i sør og innfører 500 dekar i nord. Endringen gjøres i lokal forskrift "Forskrift om minsteareal for elg, hjort og rådyr, Lyngdal kommune, Agder".

Med hjemmel i forskrift 8. januar 2016 nr. 12 om forvaltning av hjortevilt § 6, jf. lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt § 16. 2 I I forskrift 13. juni 2024 nr. 1831 om minsteareal for elg, hjort og rådyr, Lyngdal kommune, Agder gjøres følgende endringer på §2:

§2

Minsteareal for godkjenning av vald og fellingstillatelser er som angitt i tabellen nedenfor.

<i>Minsteareal</i>	<i>Lyngdal Sør</i>	<i>Lyngdal Nord - Audnedal</i>
Elg	4000 daa → 7000 daa	4000 daa → 5000 daa
Hjort	1500 daa	1500 daa
Rådyr	200 daa	500 daa

Teksten under her skal ikke inn i forskriften:

Kommunen skal ta en ny vurdering av minsteareal innen 4 år for å vurdere om minsteareal burde bli stående, økes eller reduseres.

Faglig vurdering

Høringssvar elg (fullstendige svar vedlagt):

	Forslag til minsteareal elg	Kort begrunnelse
Grindheim viltlag	5000 nord i kommunen	Høyere beitetrykk nord sammenlignet med sør i kommunen. Fellingsprosent på nesten 60% 2024 og høyere før det. Enklere å sette av kvote til "skrapdyr" som burde tas ut av bestanden. 9 av 14 påkjørsler i kommunen siste 5 år var i Grindheim.
Konsmo viltlag	5000 nord i kommunen	Forskjeller i statistikk som sett og skutt og beitetakseringer innad i kommunen.
Jarleiv Stålesen	9000	Uttak av store dyr (over 180kg) må stoppe. Fellingsprosent på 41% gjør at minsteareal må

		opp. Det kan tenkes at det er andre grunner enn beitetilgang som er grunn til redusert elgstamme.
Lyngdal sør viltlag	Gjerne høyere enn 7000	Fellingsprosent under 50%
Undeland og Iveland jaktlag	4000 og mulig differensiering mellom nord og sør	Bestanden må ikke øke for da vil det gå ut over beitegrunnlag. Godt beite er grunnlag for god kondisjon. Økning av areal gjør det vanskeligere å ta ut "riktige" dyr. Faun anbefalte felling av 100 elg i Lyngdal i 2024.
Tjomsland jaktlag	Støtter 7000	
Fylkeskommunen	Støtter 7000	Økning støttes for å bedre kontroll av alder og kjønnsutak. Bestanden har ikke økt siste år selv om fellingsprosent var lav. Selv med redusert minsteareal må ikke antall fellinger bli færre i forhold til 2024.

Høringssvar rådyr:

	Forslag til minsteareal rådyr	Kort begrunnelse
Grindheim viltlag	400 i nord	Stor forskjell på rådyrbestanden mellom nord og sør. Ikke nok rådyr nord i kommunen til å forsvare minsteareal på 200daa.
Lyngdal sør viltlag		bestanden er stor og det kan felles mye mer
Konsmo viltlag	500 i nord	Forskjell på rådyrbestanden mellom nord og sør.
Aslak Hægeland	500 i nord og 300 i sør	Påkjørsler har gått ned fra fra 95 i 2024 til 67 i 2025. (8 stk i Lyngdal nord). Kan tyde på at 2024 var et unormalt høyt år. Ser veldig lite rådyr enkelte områder.
Jarleiv Stålesen	Støtter 200	For mange påkjørsler.
Fylkeskommunen	Støtter 200	Kommunen har ansvar for å forvalte bestanden slik at øvrige samfunnsinteresser ikke blir skadelidende, herunder å påse at det ikke er for mange viltpåkjørsler. Dette er også et viktig tiltak for å unngå dyrelidelse.

Elg

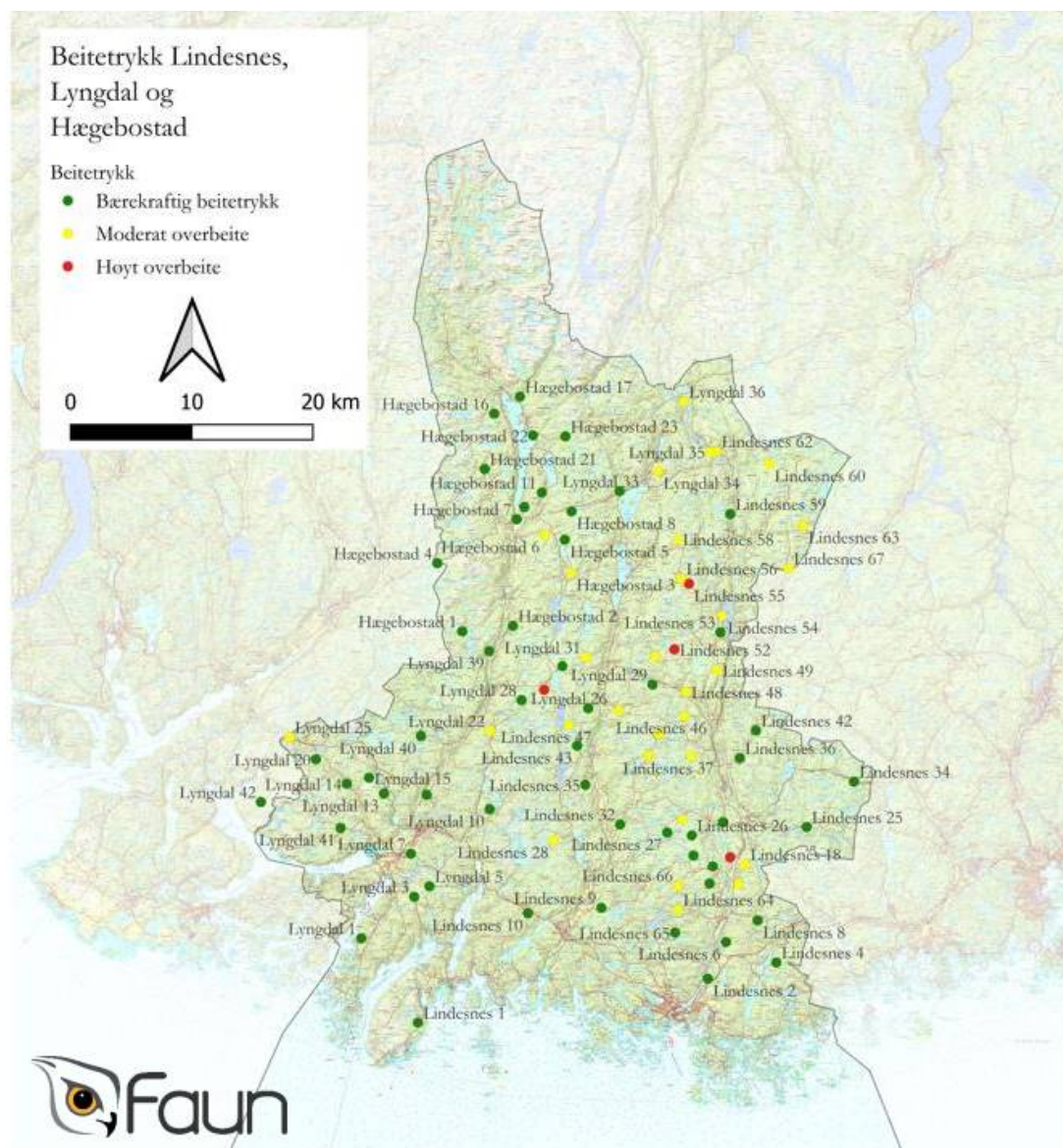
Nedenfor gis en vurdering av kommunens oppnåelse på noen av målene på forvaltning av elg i 2024.

Måloppnåelse (God- Middels- Dårlig)	Mål	Resultat 2024
Middels	Elgbestanden skal holdes stabil med avskyting på 0,05 - 0,08 skutt elg per jegerdag frem til bestandskondisjon er oppnådd.	0,035 2024 var første år under 0,05.
God	Ku/ okse forhold skal være under 2	1,8 i 2024
Dårlig	Bestandskondisjon: Elgens kondisjon skal forbedres. Gjennomsnittlig slaktevekt for kalv og 1,5-årige elg skal vise stigende tendens og overstige henholdsvis 55 og 120 kg	kalv - 42kg 1,5-åring hann - 129kg (9stk) 1,5-åring hunn - 103kg (7stk)
God	Elg/hjort og trafikk: Antall trafikkdrepte elg og hjort skal ikke overstige 5% av jaktuttaket i kommunen.	1 påkjørsel 1,7%
Middels	Elg/hjort og biologisk mangfold: Elg og hjort skal ikke utgjøre noen trussel mot det biologiske mangfoldet. Beiting fra elg og hjort skal ikke i utilbørlig grad fortrenge nøkkelarter for biologisk mangfold i skog som eksempelvis osp, eik og rogn. Beiteprosent på ROS artene bør ikke overstige 35% ved beitetaksering.	44% i 2021. Er gjort ny beitetaksering i 2025 men kommunen har ikke fått resultater her enda.
God	Elg/hjort og skog/innmark: Det lave konfliktnivået mellom elg og hjort og skader på skog og innmark i Lyngdal skal opprettholdes.	Lite konflikt. Kommunen har kjennskap til noe beiteproblematikk knyttet til hjort, men ikke elg.

Alle vald er ikke ferdig rapportert for 2025 så 2024 må fortsatt brukes. Av det som er rapportert så er resultatene nokså like i 2025 med enkelte endringer. Skutt per jegerdag ser ut til å øke litt som er positivt. Kalvevekt øker på hanndyr og synker på hunndyr. Vekter på 1,5 åringer synker litt. Ny beitetaksering 2025 viser 19% beite på ROS. Det var 2 påkjørsler av elg i 2025 i Lyngdal Nord og ingen i Sør.

Det ser fremdeles dårlig ut med tanke på kondisjon. Med positive resultater på beitetakseringen så er det håp om at denne bedres så lenge bestanden holdes stabil.

Høringene som er kommet inn er delte. Valdene i Lyngdal Nord ønsker ikke endring av minsteareal på elg eller endring til et lavere tall som 5000 dekar. I Lyngdal Sør er høringssvarene positive til minsteareal på 7000 dekar og enkelte ønsker høyere. Det kan gjenspeile situasjonen til elgen i kommunen, at det er mer elg inn i landet og færre ut ved kysten. Dersom man skiller prøveflatene i beitetakseringen fra Faun i 2025 mellom Nord og Sør så ser man at beitetrykket er lavt ved kysten, og høyere lengre inn i landet.

Figur 29. Beitetrykk for takserte bestand i Lindesnes, Lyngdal og Hægebostad i 2025. Beitetrykket er satt til «høyt» dersom minst to av indikatorartene (furu, bjørk eller ROS) er overbeita (røde sirkler), dvs. har en uttaksprosent over 35%, «moderat overbeite» dersom en av indikatorene (furu, bjørk eller ROS) er overbeita (gule sirkler), og «bærekraftig» dersom ingen av indikatorartene (furu, bjørk eller ROS) har uttaksprosent over 35 % (grønne sirkler).

Når situasjonen er såpass delt geografisk, mellom hva jegerne ønsker, og situasjonen til beite så kan det være fornuftig å åpne for to ulike minsteareal for Lyngdal kommune og at grensen går i de gamle kommunegrensene. Selv om det ofte er ønskelig med et minsteareal per kommune så kan man åpne for flere dersom det er store ulikheter innad i kommunen, jf. §6 hjorteviltforskriften.

Anbefalingen har lenge vært at elgbestanden bør reduseres siden beitetakstene viser et visst overbeite på kraftfôrartene rogn, osp og selje. I den siste takseringen er

beitesituasjonen bedre, men ser man på underliggende tall så er det forstått moderat overbeite i Lyngdal Nord. Med den lave kalveproduksjonen vi har nå, så har vi et mindre jaktbart overskudd enn tidligere, og da er det fort gjort å tenke at elgen bør fredes. Men ved å totalfredes elgen, så fredes også mange små og dårlige dyr som produserer lite kalv og spiser av matfatet til de store dyrene. Dårlige dyr bør tas ut av stammen slik at de gode produksjonsdyrene kan få nok mat av god kvalitet. Vi bør:

- holde bestandstettheten moderat
- sørge for at jakta ikke er for selektiv (holde en naturlig bestandsstruktur)
- ta ut dårlige dyr

Ut fra den lave kalveproduksjonen vi har sett de siste årene så ønsker kommunedirektøren at minstearealet bør økes. Ved økning til 7000 dekar vil antall fellingstillatelser reduseres fra 140 til omtrent 81. Skiller man mellom Nord og Sør og setter minsteareal 5000 dekar i Lyngdal Nord så vil totalt antall fellingstillatelser være omtrent 94 dyr (46 i Nord og 48 i Sør). Noen mindre vald vil miste hele eller store deler av sin tildeling ved en økning i minsteareal. Det er også noen vald som blir for små til å kunne ha bestandsplan. Disse problemene kan løses med mer samarbeid over større områder. Faun anbefaler minimum likt uttak som 2024 (58 fellinger) for å stabilisere bestanden. Da vil en total tildeling på 94 åpne for muligheter til lokal tilpasning innenfor vald/ bestandsplanområder.

Fylkeskommunen sier at økt minsteareal kan gjøre det lettere å ha kontroll på kjønns- og aldersuttaket når fellingsprosenten er så lav som den er. Dette kan igjen være positivt med tanke på de kommunale målene. Likevel så er det ikke et mål å skyte færre elg enn 2024, og at 2024 uttaket burde være minimum uttak. De anbefaler at det fortsatt tildeles tilstrekkelig dyr for å motvirke at bestanden øker. Dersom man bruker 7000 dekar som minsteareal i Lyngdal Nord ville fellingsprosenten der vært 97% i 2024. Da er det lite rom til å utføre anbefalingene fra Fylkeskommunen. Dette er enda et moment som kan tale for å innføre to ulike minsteareal.

Rådyr

Kommunens vurdering å sette ned minstearealet på rådyr er hovedsakelig med tanke på trafiksikkerhet og økt antall påkjørsler. Dette gjelder hovedsakelig rundt E39 og sørover. I 2025 gikk antallet påkjørsler ned fra 95 til 67. 48 Av disse 67 Var rundt E39 og sørover. Dermed vil det ikke være noen god grunn til å ha minsteareal på 200 dekar fra E39 og nordover. Høringsuttalelsene skriver noe av det samme og foreslår en liten økning av minsteareal for Lyngdal Nord.

Kommunen har mulighet til å fravike fra minstearealet jf. §7 hjorteviltforskriften. Dette har blitt gjort i områdene rundt Austadhalvøya, der alle som har søkt om fravik fra minsteareal på rådyr i 2024 og 2025 fikk innvilget en slik søknad. I praksis har de som fikk innvilget fravik fra minsteareal fått doblet sine fellingstillatelser. Dette er et mer naturlig virkemiddel når rådyrbestanden kun er tett i mindre deler av kommunen. Jegerne har også mulighet til å skyte flere dyr dersom de kan samarbeide bedre. Dersom et vald disponerer 20 ganger minstearealet (6000 dekar) kan man få innvilget fri kvote på rådyr.

Minsteareal på 300 dekar er allerede relativt lavt. Der det er høy tetthet av rådyr er ikke minstearealet hovedproblemet, men heller eiendomsstrukturen som gjør at man trenger

mange grunneiere som kan samarbeide for å oppnå 20 ganger minsteareal. Der dette er tilfelle kan kommunen innvilge fravik fra minsteareal.

Naturmangfoldloven

Kunnskapen om bestanden av elg bygger på fellingsrapporter, sett elg, fallviltregistreringer og beitetakseringer, jf. NML § 8. Vi har god dokumentasjon på bestanden. Å øke minstearealet kan føre til lavere kvoter og færre felte dyr. Men vi forventer ingen vesentlig endring i bestandstettheten på grunn av lav kalveproduksjon. Hvis det viser seg at bestanden øker kraftig, at beitegrunnet forverres, og vi kommer i konflikt med andre samfunnsinteresser, vil kommunen vurdere endring av minstearealet igjen. Når det gjelder den samlede belastningen på økosystemet så forventer vi små endringer, jf. NML § 10. Det ikke er nødvendig å ta i bruk føre-var prinsippet, jf. NML § 9. NML §§ 11 og 12 er ikke relevante for saken.

Konsekvenser for levekår

Ingen.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget på minsteareal elg vil medføre færre fellingstillatelser på elg som er negativt for grunneiere som disponerer elgjakt. Forslaget på minsteareal rådyr vil medføre flere fellingstillatelser på rådyr som vil være positivt for grunneier. Høyere minsteareal for elg gir lavere kvoter som kan redusere inntektene fra fellingsavgiften til viltfondet. Men avskytinga har vært lav i mange år og trolig blir det små endringer i inntektene.

Konsekvenser for klima og miljø

Elgbestanden er usikker og tiltak må iverksettes. Hva som er fasit er vanskelig å si, men denne endringen vil redusere antall fellingstillatelser på elg som er nærmere anbefalingen fra Faun.

Vedlegg:

Høringsuttalelse - forslag om å øke minstearealet for elg i Lyngdal kommune

Hørings svar på forslag til kommunale mål for forvaltning av elg og hjort i Lyngdal kommune 2026 - 2030

Hørings svar på forslag om endring av minsteareal på rådyr

Hørings svar på forslag til kommunale mål for forvaltning av elg og hjort i Lyngdal kommune 2026 - 2030

Hørings svar til endring av minsteareal for elg og rådyr

Hørings svar til forslag om endring av minsteareal på elg og rådyr i Lyngdal kommune

Hørings svar angående forslag om å øke minsteareal for elg fra 4000 til 7000 dekar og rådyr fra 300 til 200 dekar i Lyngdal kommune

Høringsinnspill fra Undeland og Iveland jaktlag

